

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๐๘
วันจันทร์ ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวรภัทร์ เห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ำรื่น	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
- สำนักกรรมการธิการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้อรอด
๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์
๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร
๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม**สำนักงานศาลยุติธรรม**

๑. นายอธิคม อินทุภูติ
๒. นายไพโรจน์ โปเลียม
๓. นายศุภกิจ แยมประชา
๔. นายณรงค์ ทับทิมไสย์
๕. นายเอกพงษ์ ธนะพัฒนา

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษา

ศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วย

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

นิติกร สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๐๗ วันศุกร์ ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ประธานกรรมการหารือที่ประชุมกรณีสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีหนังสือถึงคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยเชิญกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเข้าร่วมประชุมในการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

โดยมีประเด็นการพิจารณาในมาตรา ๑๒๙ วรรคหนึ่ง ว่า เดิมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตั้ง คณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องใด ๆ ที่อยู่ใน อำนาจหน้าที่ แต่มาตรา ๑๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้คณะกรรมการ สามัญและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องใด ๆ แทนการสอบสวนข้อเท็จจริง นอกจากนี้ มาตรา ๑๒๙ วรรคสาม ยังกำหนดว่าในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจ หรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติประสงค์จะทราบ เจตนารมณ์ในการร่างบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการร่างข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทัก เจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการได้ตรวจพิจารณาบันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ จนถึงมาตรา ๑๒๙ แล้ว แต่ขอตรวจสอบในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๒๙ คือ ไม่ประสงค์ให้ฝ่ายนิติบัญญัติกระทำการ เสมือนเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจในการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องใด ๆ ซึ่งไม่ใช่หน้าที่และอำนาจของ ฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ควรให้มีอำนาจในการสอบสวนข้อเท็จจริงในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของตน ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ส่วนเหตุที่กำหนดว่าคณะกรรมการจะมอบอำนาจ หรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้ เนื่องจากที่ผ่านมาคณะกรรมการ มักมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแทน ทำให้ คณะกรรมการไม่ได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอในการพิจารณาเรื่องนั้น ๆ

ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธาน อนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ เป็นตัวแทนของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมประชุมในการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังกล่าว

นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมเพื่อทราบ ดังนี้

๑) นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ขอความอนุเคราะห์ให้คณะอนุกรรมการ ตรวจพิจารณาบันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญจัดทำเจตนารมณ์มาตรา ๒๓๒ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ต้องรับราชการหรือเคยรับ ราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี โดยมีประเด็น การพิจารณาว่าตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า มีรายละเอียดอย่างไร

๒) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ประเทศ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประสงค์จะทราบเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ โดยมีประเด็นพิจารณาว่า มาตรา ๒๖๐ วรรคสอง ที่กำหนดให้ คณะกรรมการปฏิรูปแก้ไขปรับปรุงกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรมดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ระยะเวลาดังกล่าวถือเป็นวาระในการดำรงตำแหน่งหรือไม่ และมาตรา ๒๖๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการปฏิรูปด้านการศึกษา ดำเนินการศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับ การแต่งตั้ง ระยะเวลาดังกล่าวถือเป็นวาระในการดำรงตำแหน่งหรือไม่ และร่างพระราชบัญญัติแผน และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๘ ได้กำหนดให้มีการ ประชุมร่วมกันของประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ และประธานคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น

ตามมาตรา ๒๖๐ หรือมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี แต่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๖๐ หรือมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น การประชุมร่วมกันของประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะและประธานคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่

๓) กองบัญชาการคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ส่งรายงานผลการปฏิบัติการกิจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติประจำเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ มายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สำเนาเอกสารแจกที่ประชุมแล้ว

๔) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งรายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงยุติธรรมมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สำเนาเอกสารแจกที่ประชุมแล้ว

๕) คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำสรุปผลโครงการสัมมนารับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้นำเอกสารแจกที่ประชุมคณะกรรมการ และนำเอกสารเสนอให้กับคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปแล้ว

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการได้เชิญผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมชี้แจงและแสดงความเห็นประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประเด็นเขตอำนาจของศาลตามร่างมาตรา ๑๐

นายอติคม อินทุพุฒิ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ประเด็นแรกที่ควรพิจารณา คือ ประเด็นเขตอำนาจของศาลตามร่างมาตรา ๑๐ โดยร่างมาตรา ๑๐ (๑) คณะกรรมการได้แก้ไขถ้อยคำโดยกำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ซึ่งที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นว่า ถ้อยคำดังกล่าวอาจหมายความรวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย ซึ่งไม่ใช่เจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกย่องกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๐ (๑) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งมีถ้อยคำที่แตกต่างจากมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดว่าเฉพาะกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อ

หน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา แต่มาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จะบัญญัติถ้อยคำในลักษณะว่า ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใต้วงข้อเท็จจริงได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ที่บัญญัติถ้อยคำกล่าวถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น คณะกรรมการมีเจตนารมณ์ว่าเมื่อมีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ถ้อยคำดังกล่าวจะบัญญัติรายละเอียดผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่อาจถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใต้วงข้อเท็จจริงให้ชัดเจน โดยจะไม่รวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีข้อสังเกตว่า การเพิ่มถ้อยคำว่า “ร้ายรอยผิดปกติ” ในร่างมาตรา ๑๐ (๑) จะทำให้ซ้ำซ้อนกับอำนาจพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามความในร่างมาตรา ๑๐ (๔) หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๐ (๑) เป็นถ้อยคำเดิมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๐ (๑) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร้ายรอยผิดปกติ

นางชีนสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐ (๑) เป็นกรณีที่มีมูลคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร้ายรอยผิดปกติ และเมื่อมีการกล่าวหาดังกล่าวแล้ว ร่างมาตรา ๑๐ (๔) จึงกำหนดให้สามารถร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตามร่างมาตรา ๑๐ (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรอยผิดปกติได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากมีการร้องขอให้ทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ร้ายรอยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน โดยไม่มีการกล่าวหาว่าบุคคลดังกล่าวร้ายรอยผิดปกติ สามารถกระทำได้หรือไม่

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า โดยหลักแล้วเมื่อศาลพิพากษาว่าบุคคลใดมีความผิดฐานร้ายรอยผิดปกติ ศาลต้องสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วย

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐ (๔) ความว่า “คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรอยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ออกทั้งหมด

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลตามร่างมาตรา ๑๐ ยังมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า ความผิดฐานมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังคงมีอยู่หรือไม่ เนื่องจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่มีการบัญญัติถึงความผิดฐานมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการได้นิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ให้ความหมายรวมถึงกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติไว้ด้วย

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการนิยามคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ได้กำหนดคำนิยามให้หมายความรวมถึงกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ว่าหมายถึงการมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือการได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งแตกต่างจากนิยามความหมายของคำว่า “ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ที่จะเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นสำคัญ

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า กรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามความหมายของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ จะพิจารณาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อเข้ารับตำแหน่งเปรียบเทียบกับในช่วงพ้นจากตำแหน่ง และในช่วงที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ว่ามีความแตกต่างกันในลักษณะที่สื่อว่ากระทำการทุจริตหรือไม่ สำหรับกรณีร่ำรวยผิดปกติ จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความผิดฐานทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ เนื่องจากความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหมายความรวมถึงความผิดฐานทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วยแล้ว

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า หากรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความผิดฐานทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ สามารถดัดร่างมาตรา ๑๐ (๔) ความว่า “คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ออกทั้งหมดได้ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมว่า ในร่างมาตรา ๑๐ ไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กระทำการทุจริตเสียเอง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์ให้กรณีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๐ ยังไม่ได้บัญญัติถึงกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กระทำการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่

นายไพโรจน์ โปเลียม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐ (๓) บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าการกระทำ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ซึ่งไม่มีการบัญญัติถึงตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในกรณีนี้ กรรมการ ป.ป.ช. กระทำการทุจริตไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๑๐ (๒) และเพิ่มความใหม่เป็นร่างมาตรา ๑๐ (๓/๑) ดังนี้ “คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มีใช้บุคคลตาม (๑) และ (๓) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๓) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๓) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่”

ประเด็นการมีหรือไม่มีตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้องตามร่างมาตรา ๑๑/๑

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนใหญ่ยืนยันหลักการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ศาลยุติธรรมเสนอ ว่าต้องมีการส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้องทุกกรณี หากไม่มีตัวจำเลย จะประทับฟ้องและพิจารณาคดีลับหลังจำเลยไม่ได้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการฟ้องคดีเมื่อใกล้หมดอายุความ เนื่องจากเมื่อไม่มีตัวจำเลยมาฟ้องต่อศาล กรณียอมไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ ซึ่งกำหนดว่าอายุความจะสะดุดหยุดลงต่อเมื่อได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายในกำหนดอายุความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญญัติยกเว้นไม่ให้นำอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ มาใช้บังคับกับการฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็สามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ แม้จะใกล้ขาดอายุความ

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ผู้พิพากษาเสียงส่วนน้อยของที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเห็นว่า หากจะคงบทบัญญัติตามร่างมาตรา ๑๑/๑ ไว้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรบัญญัติยกเว้นไม่ให้นำอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ มาใช้บังคับกับการฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดว่าการฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องกระทำภายในกำหนดอายุความ แต่กรณีไม่มีตัวจำเลยมาศาลพร้อมฟ้องด้วย ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ จะเหมาะสมหรือไม่

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ประเด็นการไม่มีตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้อง ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกายังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากกำหนดให้สามารถฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้อง จะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะใช้ข้อยกเว้นที่ให้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้องมาเป็นหลักในการฟ้องคดี โดยไม่พยายามค้นหาพยานหลักฐานหรือขอให้ศาลออกหมายจับก่อนฟ้องคดี ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดในเรื่องใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.

มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากบุคคลดังกล่าวไม่มาพบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับต่อไป และในทางปฏิบัติจะมีการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลพร้อมฟ้อง จำนวนน้อยคดี และการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลในกรณีคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ดังนั้น ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจึงเห็นว่าการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาล ต้องเป็นกรณีที่มีการออกหมายจับแล้วและไม่ได้ตัวจำเลยมาศาล หรือต้องกำหนดให้มีการแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการหลบหนีและการติดตามตัวจำเลยด้วย นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องการรื้อฟื้นคดีในร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีข้อกังวลว่า กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาไปฝ่ายเดียวในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามกำหนดเวลา และภายหลังอาจอนุญาตให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ อาจทำให้คำพิพากษาลดความศักดิ์สิทธิ์และทำให้ศาลสูญเสียความน่าเชื่อถือด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นว่าจะไม่ควรให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ เว้นแต่เป็นการรื้อฟื้นคดีตามกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ทั้งนี้ หากกำหนดให้ใช้การออกหมายจับเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาศาลพร้อมฟ้อง อาจเป็นช่องทางให้จำเลยหลบหนีการติดตามจับกุมจนคดีขาดอายุความ ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมได้ ดังนั้น หากแก้ไขให้กรณีศาลรับคดีไว้พิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลพร้อมฟ้อง ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาล หากจำเลยไม่มาศาลให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับ และให้ผู้ที่มิอำนาจหน้าที่ไปติดตามจับกุมตัวจำเลยมาส่งศาล โดยหากคดียังอยู่ภายในกำหนดอายุความและไม่สามารถติดตามจับกุมตัวจำเลยมาส่งศาลได้ภายในหนึ่งเดือนนับแต่เวลาออกหมายจับ ให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปได้โดยไม่มีตัวจำเลย กรณีดังกล่าวจะกระทำได้อหรือไม่

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ชี้แจงว่า ผู้พิพากษาเสียงข้างน้อยในที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเห็นว่า หากเป็นกรณีที่จำเลยหลบหนีคดีไปตั้งแต่ในชั้นก่อนฟ้อง อาจจำเป็นต้องกำหนดให้ศาลสามารถประทับฟ้องและพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษาเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเห็นว่า การฟ้องคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองควรยึดหลักทั่วไปของการฟ้องคดีอาญาที่ต้องมีตัวจำเลยมาศาลพร้อมฟ้อง ส่วนการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลให้กระทำได้ในกรณีเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น ไม่ควรบัญญัติเป็นหลักเสมือนว่าให้จำเลยเลือกว่าจะมาต่อสู้คดีในชั้นศาลหรือไม่ก็ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการนำหลักพิจารณาคดีทางแพ่งมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา ดังนั้น ควรกำหนดให้การฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลเป็นเพียงข้อยกเว้นที่อาจบังคับใช้อย่างจำกัดเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑/๑ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดหรือตัดสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี แต่จำเลยเลือกที่จะหลบหนีคดีโดยไม่มาศาล ซึ่งหากศาลไม่พิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ย่อมไม่อาจอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งเมื่อกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นไม่มีความยุติธรรม ย่อมส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมทั้งหมดขาดความยุติธรรมไปด้วย ทั้งนี้ การกำหนดว่าต้องมีการแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการหลบหนีและการติดตามตัวจำเลย เพื่อให้ศาลมีดุลพินิจว่าจะพิจารณาคดีต่อไปลับหลังจำเลยหรือไม่ เป็นกรณีที่พิสูจน์ได้ยาก

นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐/๑ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และการรับฟ้องคดีในกรณีที่ไม่มีตัว จำเลยมาศาลถือเป็นเพียงข้อยกเว้นเท่านั้น กรณีดังกล่าวหากสามารถนำทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง มาบัญญัติไว้ก่อนบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑/๑ ได้ จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพยายามที่จะนำตัวจำเลย มาศาลพร้อมฟ้องก่อนเป็นลำดับแรก

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะนำทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑/๑ มาบัญญัติไว้ท้ายบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๐ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่ให้ฟ้องคดีอาญาโดยมีตัวจำเลย มาศาลพร้อมฟ้องเป็นหลักในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา กล่าวว่า หลักการเรื่องการไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาในขณะที่ยื่นฟ้องคดีตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๓๐/๑ จะอนุญาตให้ เฉพาะอัยการสูงสุดเท่านั้นที่สามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งในประเด็นดังกล่าว สำนักงานศาลยุติธรรมมีประเด็นข้อสงสัยว่าข้อยกเว้นกรณีไม่มีตัวจำเลยในขณะที่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่บัญญัติ ในร่างมาตรา ๓๐/๑ นั้น จะนำไปใช้บังคับกับการฟ้องคดีโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการฟ้องคดีอาญาในเรื่องใด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยื่นฟ้องคดี เป็นกรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องการสืบพยานเพิ่มเติม หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีไม่เป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยื่นฟ้องคดีเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีอาญาได้เอง หลักการที่ บัญญัติในร่างมาตรา ๓๐/๑ กรณีไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาในขณะที่ยื่นฟ้องคดี ควรใช้หลักการเดียวกับกรณี การยื่นฟ้องคดีของอัยการสูงสุด

ประเด็นจำนวนองค์คณะและการแก้ปัญหกรณีนี้อาจนั้งพิจารณาคดีครบองค์คณะได้

นายอติคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ของ รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี” แต่ความใน ร่างมาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโส ในศาลฎีกาจำนวนเจ็ดคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี” สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตว่า การกำหนด หลักการในเรื่องจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ จะเป็นการขัดต่อหลักการที่บัญญัติ ในมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่ เนื่องจากการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาตามที่ บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ คือจำนวนเจ็ดคนทุกคดี การตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดีในบางเรื่อง ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะไม่สามารถกำหนดองค์คณะในจำนวนที่แตกต่างจากที่กำหนดในร่างมาตรา ๑๔ ได้ เช่น กำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนห้าคนเพื่อพิจารณาคดีในหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นต้น ส่วนความเห็นของประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่อง การกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาโดยกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนที่แน่นอนไว้ในกฎหมายนั้น

ในประเด็นนี้สำนักงานศาลยุติธรรมสนับสนุนหลักการดังกล่าวแต่ควรพิจารณากำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับการดำเนินคดีกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยพิจารณาจากลักษณะประเภทของคดี กล่าวคือ (๑) คดีตามหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญาควรกำหนดองค์คณะจำนวนเก้าคน (๒) คดีตามหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินควรกำหนดองค์คณะจำนวนเจ็ดคน และ (๓) คดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินควรกำหนดองค์คณะจำนวนห้าคน ส่วนการดำเนินคดีตามหมวด ๔ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกกล่าวหาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการกำหนดองค์คณะในคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติหลักการในการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนที่แน่นอนไว้ในกฎหมายตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ นั้น เป็นการบัญญัติหลักการเพื่อไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้พิพากษาในศาลฎีกามากเกินไป มาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จึงบัญญัติให้เป็นดุลพินิจของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีแต่จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี ประกอบกับมาตรา ๑๔๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เปิดโอกาสให้คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยมาตรา ๑๔๕ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้กำหนดองค์คณะของศาลฎีกาในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน และได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี จึงเป็นเหตุผลในการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ ว่าจะต้องมีองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเจ็ดคน และหากเกิดเหตุสุดวิสัยทำให้องค์คณะผู้พิพากษาคงใดคนหนึ่งไม่สามารถนั่งพิจารณาคดีในนัดพิจารณาครั้งใดได้ก็ให้องค์คณะที่เหลืออยู่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาเหลืออยู่ในคดีนั้นต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน การบัญญัติหลักการในลักษณะดังกล่าวจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อย่างไรก็ตามหากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่าควรกำหนดองค์คณะจำนวนเก้าคนในทุกคดี คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ขัดข้องที่จะบัญญัติตามข้อเสนอของสำนักงานศาลยุติธรรมเพียงแต่มีความกังวลว่าในอนาคตจะมีคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวนมากและเป็นภาระแก่ผู้พิพากษาในศาลฎีกามากเกินไป

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ประเด็นเรื่องการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษา หากตัดคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นออกจากเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็จะทำให้ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีจำนวนลดลง

ประธานกรรมการสอบถามว่า คดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นปัจจุบันอยู่ในเขตอำนาจของศาลใด

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า คดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นปัจจุบันอยู่ในเขตอำนาจของ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนข้อเสนอของสำนักงานศาลยุติธรรมเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาโดยแบ่งประเภทตามลักษณะความยุ่งยากของคดี ก็เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ที่กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อเสนอแนะของสำนักงานศาลยุติธรรมในเรื่องการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาโดยแบ่งประเภทตามลักษณะความยุ่งยากของคดี หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะที่ฟ้องคดีเป็นคดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อเสนอว่าควรกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนห้าคน เมื่อศาลพิจารณาคดีแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าคดีมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการกระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติในหมวด ๒ ซึ่งจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาต้องมีจำนวนเก้าคน ก็อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติและเกิดปัญหาในการตีความว่าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะต้องตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเพิ่มเติมให้ครบจำนวนหรือไม่

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า เหตุที่ศาลยุติธรรมเสนอหลักการเรื่องการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาโดยแบ่งประเภทตามลักษณะความยุ่งยากของคดี เนื่องจากสำนักงานศาลยุติธรรมเกรงว่าหลักการที่กำหนดในร่างมาตรา ๑๔ อาจขัดต่อมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ ไม่ขัดต่อมาตรา ๑๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เนื่องจากความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการบัญญัติมาตรา ๑๙๕ เพื่อต้องการให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น ร่างมาตรา ๑๔ จึงกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเจ็ดคน ซึ่งเป็นการกำหนดหลักการให้สัมพันธ์กับการกำหนดองค์คณะของศาลฎีกาในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในมาตรา ๑๙๕ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดองค์คณะของศาลฎีกาในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำนวนเก้าคน

นายไพโรจน์ โปเลียม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ลักษณะคดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กระบวนการในการพิจารณาคดีเป็นการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีความยุ่งยากในการพิจารณาคดี สำนักงานศาลยุติธรรมมีความเห็นว่าควรกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนห้าคน ส่วนคดีหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินควรกำหนดองค์คณะจำนวนเจ็ดคน ซึ่งการพิจารณาคดีมีความยุ่งยากกว่าการพิจารณาคดีในหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนคดีตามหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญาซึ่งลักษณะคดีมีความยุ่งยากจึงควรกำหนดจำนวนองค์คณะเก้าคน

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ข้อมูลสถิติคดีที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากตัดคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น จะมีคดีที่เข้าสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแยกตามลักษณะคดีคือคดีตามหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญาเฉลี่ยปีละห้าคดี ส่วนคดีตามหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และคดีหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนประเภทละสองคดี ดังนั้น โดยเฉลี่ยจะมีคดีที่เข้าสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับประเทศเฉลี่ยปีละสิบคดีถึงสิบห้าคดีต่อปีเท่านั้น ส่วนประเด็นข้อสังเกตของประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงของมูลเหตุแห่งคดี จากการตรวจสอบข้อมูลตั้งแต่มีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีลักษณะคดีที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันแม้แต่คดีเดียว เนื่องจากลักษณะคดีหรือมูลเหตุแห่งคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มูลเหตุแห่งคดีไม่เกี่ยวเนื่องกันจึงไม่สามารถฟ้องรวมกันในคำฟ้องเดียวกันได้

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงเพิ่มเติมว่า แม้ลักษณะคดีจะมีความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น ความผิดอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจมีการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกัน การกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่ต้องไม่น้อยกว่าเก้าคนเนื่องจากคดีหลักเป็นคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดจำนวนองค์คณะให้เท่ากันทุกคดีเพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติ

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอให้กำหนดองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้ “เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวน สิบ เก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี” และสอบถามว่า ความว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกา” ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๔ หมายความว่ารวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วยหรือไม่

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เรื่องใดที่กำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสสามารถดำเนินการได้ รัฐธรรมนูญและกฎหมายก็จะบัญญัติให้ความว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” หมายความว่ารวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย เช่น การเป็นองค์คณะในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น แต่หากเรื่องใดรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้พิพากษาอาวุโสปฏิบัติหน้าที่ก็จะไม่บัญญัติไว้ เช่น คุณสมบัติของผู้พิพากษาศาลฎีกาที่จะได้รับการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่จะได้รับการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เหตุผลที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติคำว่า “ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา” เนื่องจากคณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลจากการชี้แจงของผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมว่าคำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” หมายความว่ารวมถึงผู้พิพากษาทุกประเภทในศาลฎีกา ดังนั้น การกำหนดอายุของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดในมาตรา ๒๐๑ (๒) ที่บัญญัติว่า “(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา” เพื่อให้หมายความว่ารวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย เนื่องจากในความเป็นจริงผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาในขณะดำรงตำแหน่งต้องมีอายุไม่เกินหกสิบปี ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา จึงหมายถึงผู้พิพากษาอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่ง

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และสอบถามว่าตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาถือเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือไม่

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ มีความมุ่งหมายที่จะกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย สำนักงานศาลยุติธรรมก็ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ตัดความว่า “หรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา” ที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๑๔ สำนักงานศาลยุติธรรมจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือเกิดปัญหาในการตีความหรือไม่

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า กรณีตัดความว่า “ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา” ที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๑๔ ออก อาจเกิดปัญหาในการตีความได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในทางปฏิบัติผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ถือว่าเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือไม่

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า หากตีความตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ คำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” จะไม่หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ส่วนความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ส่วนตัวเห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วยหรือไม่ ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่าคำว่า “ผู้พิพากษาในศาลฎีกา” จะให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วยหรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากตัดความว่า “ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา” ที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๑๔ ออก อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรม เนื่องจากในประเด็นนี้ ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาคนหนึ่งยืนยันว่าตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาถือเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา การดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในการเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่างๆ ที่ผ่านมาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่คัดเลือกผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา เนื่องจากอาจเกิดปัญหาในการตีความว่าเป็นกระบวนการคัดเลือกที่ไม่ชอบ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงใช้วิธีเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเป็นหลัก ดังนั้น ในทางปฏิบัติสำนักงานศาลยุติธรรมต้องมีความชัดเจนในเรื่องการเทียบตำแหน่งของผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาว่ามีฐานะเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือไม่

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า แนวปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ดังนั้น หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความประสงค์จะให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย สำนักงานศาลยุติธรรมก็ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ และปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรมได้เทียบตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกามีฐานะเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมสามารถกำหนดเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือระเบียบหรือประกาศในลักษณะว่าหากบทบัญญัติในกฎหมายใดกล่าวถึงผู้พิพากษาในศาลฎีกาก็ให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเขียนไว้ในบันทึกเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย ก็จะไม่เกิดปัญหาในการตีความทั้งในส่วนของสำนักงานศาลยุติธรรม และองค์กรภายนอก

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้มืองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาโดยแต่งตั้งจากผู้พิพากษาในศาลฎีกา ปรากฏว่าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกามาทำหน้าที่เป็นกรรมการสรรหา เป็นเหตุให้มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเนื่องจากผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาไม่ถือเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติวินิจฉัยโดยเสียงข้างมากเห็นว่าเมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือกย่อมถือว่าผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งในประเด็นนี้ในชั้นการยกร่างรัฐธรรมนูญตนได้นำเสนอประเด็นต่อที่ประชุมในการพิจารณาร่างมาตรา ๑๙๕ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการตีความ

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า มาตรา ๒๐๐ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ก็มีได้บัญญัติความว่า “ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา” ด้วยโดยกำหนดแต่เพียงว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาให้หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา” ที่บัญญัติในมาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ นั้น มิได้หมายความแต่เฉพาะผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งอดีตเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาแต่ปัจจุบันได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้นด้วย ผู้พิพากษาอาวุโสดังกล่าวก็สามารถได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม สอบถามว่า องค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จะต้องประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา และส่วนที่สองผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการบัญญัติความว่า “องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา” ในมาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เพื่อต้องการให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นองค์คณะผู้พิพากษามิใช่เลือกผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา เช่น ผู้ช่วยผู้พิพากษาที่ช่วยราชการอยู่ในศาลฎีกา เป็นต้น มาทำหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษา ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้ “เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว

เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนสี่ตำแหน่ง โดยให้เลือกเป็นรายคดี”

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา กล่าวว่า ความว่า “ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกต่อไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” ในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔ ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งซึ่งเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ดังนั้นสำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อเสนอว่าควรตัดความว่า “อีกต่อไป” ในวรรคห้า ของร่างมาตรา ๑๔ เพื่อให้ประธานศาลฎีกาใช้ดุลพินิจในการออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเพื่อรองรับกรณีดังกล่าวได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของการบัญญัติวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔ เพื่อรองรับกรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถาวร ส่วนกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้เป็นเหตุให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ยังถือว่าผู้พิพากษานั้นยังเป็นองค์คณะผู้พิพากษาอยู่เนื่องจากในทางปฏิบัติองค์คณะผู้พิพากษาที่เหลืออยู่ยังสามารถนั่งพิจารณาคดีต่อไปได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกต่อไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้”

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติหากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการนั่งพิจารณาคดีในนัดพิจารณาคดีครั้งใด ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน โดยให้ถือว่าผู้พิพากษาที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้พ้นจากการเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๑๔ กรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะผู้ใดมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการนั่งพิจารณาคดีในครั้งใดได้ให้ถือว่าผู้พิพากษานั้นยังเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในคดีนั้นต่อไป เนื่องจากในร่างมาตรา ๑๔ ได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับโดยให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะที่เหลืออยู่สามารถดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปได้แต่ต้องมีองค์คณะผู้พิพากษาเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าห้าคน ดังนั้น หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการนั่งพิจารณาคดีในครั้งใด ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนดังเช่นที่เคยปฏิบัติในอดีตได้

นายอริคม อินทุพุดติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔ เป็นหลักการที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาในทางปฏิบัติในการพิจารณาคดีขององค์คณะผู้พิพากษาได้เป็นอย่างดี แต่หากกรณีที่มีผู้พิพากษาที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดตัดสินคดีและจำนวนองค์คณะเป็นเลขคู่ซึ่งในทางปฏิบัติที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อทำหน้าที่แทน จึงทำให้ที่ผ่านมา

ไม่เกิดปัญหาในเรื่องการลงมติวินิจฉัยชี้ขาดคดี อย่างไรก็ตาม หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๔ หากจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่เหลืออยู่เป็นเลขคู่ก็อาจเกิดปัญหาทางปฏิบัติในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้นอกจากนั้น เมื่อกำหนดองค์คณะพิจารณาคดีไม่น้อยกว่าเก้าคน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณากำหนดจำนวนองค์คณะกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้โดยปรับจำนวนองค์คณะที่เหลืออยู่จากจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ถือว่าผู้พิพากษาที่เหลืออยู่ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึง ห้าเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน หรือในกรณีที่ประธานศาลฎีกาเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้”

ประเด็นผู้ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการดำเนินคดี

นายศุภกิจ แย้มประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรมช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ชี้แจงว่า หลักการในเรื่องผู้ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการดำเนินคดีในร่างเดิมที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ได้กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาในการดำเนินคดี ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ผู้ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการดำเนินคดีจะต้องเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรมมีความเห็นว่าหากบัญญัติลักษณะดังกล่าวการมอบหมายผู้ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการดำเนินคดีจะไม่ครอบคลุมผู้พิพากษาในตำแหน่งอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย ดังนั้น สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า “ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกา” และเสนอให้ตัดความว่า “ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ” ออก เนื่องจากตำแหน่งผู้พิพากษาเป็นข้าราชการตุลาการอยู่แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้ “ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ ผู้ช่วยผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ ทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้...”

ประเด็นการแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระ

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า คุณสมบัติของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระที่บัญญัติในร่างมาตรา ๕๓ (๑) กำหนดว่า “(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการ ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อเสนอให้ตัดความว่า “อธิบดีผู้พิพากษา” ใน (๑) ออก เพื่อให้คณะผู้ไต่สวนอิสระไม่มีสัดส่วนจากผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในทางปฏิบัติการตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระ แต่งตั้งจากบุคคลที่ยังคงรับราชการหรือพ้นจากราชการแล้ว

นายอริคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงว่า การแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระ จะแต่งตั้งจากบุคคลที่ยังคงรับราชการอยู่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอว่า ควรตัดคำว่า “อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง” ใน (๑) ออกด้วย เพื่อมิให้เกิดปัญหาว่าเหตุใดจึงกำหนดให้มีผู้แทนในสัดส่วนของตุลาการศาลปกครองและตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ไต่สวนอิสระโดยไม่มีผู้แทนในสัดส่วนของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑) ของร่างมาตรา ๕๓ เป็นดังนี้ “(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า**อธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญ หัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการ**มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี”

ประเด็นการนำปัญหาเข้าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายในบางประเด็น ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอาจมีความเห็นแตกต่างกันจึงทำให้การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายในบางเรื่องยังมีคำวินิจฉัยที่ไม่เป็นแนวบรรทัดฐานเดียวกัน สำนักงานศาลยุติธรรมจึงมีข้อเสนอในร่างมาตรา ๖๖ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวแต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตัดร่างมาตรา ๖๖ ออก

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในอดีตที่ผ่านมา มีการบังคับใช้ตามหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๖ หรือไม่

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ในอดีตที่ผ่านมากรณีที่มีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างจากผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะมีการเสนอเรื่องเพื่อหารือต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเท่านั้น โดยผลการหารือจะไม่ผูกพันหรือเป็นมาตรการบังคับเพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องวินิจฉัยตามมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์” ในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๖๖ หมายถึงองค์คณะพิจารณาคดีใช่หรือไม่

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ความว่า “องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์” ที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๖๖ หมายถึงองค์คณะพิจารณาคดี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้ “ในคดีเรื่องใดหากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะ**วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์พิจารณาคดีนั้น**หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้” และสอบถามว่าในทางปฏิบัติการเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจดุลพินิจของประธานศาลฎีกาใช่หรือไม่

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า กรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกา ในทางปฏิบัติแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องจัดทำประเด็นนำเสนอต่อประธานศาลฎีกาเพื่อมีคำสั่งให้นำเข้าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาต่อไป

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ปัญหาที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามร่างมาตรา ๖๖ เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้นและเฉพาะคำวินิจฉัยที่ขัดกับที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เคยมีคำวินิจฉัยมาแล้วเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้ “ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะ **วินิจฉัยชี้ขาด** **อุทธรณ์พิจารณาคดีนั้น**หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้” เพื่อให้เป็นดุลพินิจของประธานศาลฎีกา

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ความว่า “คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นคำพิพากษาโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา” ในวรรคสองของร่างมาตรา ๖๖ ควรกำหนดให้มีผลผูกพันองค์คณะพิจารณาคดีด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติเกี่ยวกับการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอย่างไร

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๐๘ ทวิ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๐๘ ทวิ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เห็นสมควร จะให้มีการวินิจฉัยปัญหาใด ในคดีเรื่องใด โดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

ที่ประชุมใหญ่ให้ประกอบด้วยผู้พิพากษาทุกคนซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนผู้พิพากษาแห่งศาลนั้น และให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นประธาน

การวินิจฉัยในที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมาก ยอมเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า

ในคดีซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้วินิจฉัยปัญหาแล้ว คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเป็นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ และต้องระบุไว้ด้วยว่าปัญหาข้อใดได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ ผู้พิพากษาที่เข้าประชุม แม้มิใช่เป็นผู้วินิจฉัย ก็ให้มีอำนาจพิพากษา ทำคำสั่ง หรือทำความเห็นแย้งในคดีนั้นได้”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๖๖ เป็นดังนี้ “**คำวินิจฉัยชี้ขาด** **ของ**เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้**ที่ประชุม**องค์คณะพิจารณาคดี **วินิจฉัยหรือมีคำพิพากษา**โดยเป็นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่**ของศาลฎีกานั้น**”

นายอธิคม อินทุภูติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ควรย้ายร่างมาตรา ๖๖ ไปบัญญัติต่อท้ายร่างมาตรา ๒๖ เพื่อให้เป็นกระบวนการเดียวกัน

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปรับปรุงหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๖๖ โดยนำไปบัญญัติเพิ่มเป็นร่างมาตรา ๒๖/๑ และตัดร่างมาตรา ๖๖ ออกทั้งมาตรา

ประเด็นเบ็ดเตล็ด

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เมื่อศาลประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ และหากศาลพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาทำให้พ้นจากตำแหน่ง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ซึ่งหลักการในเรื่องดังกล่าวให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่คดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๓๔ (๓) ด้วย สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสงสัยว่าจะนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมเพียงใด และคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ลักษณะเดียวกับคดีอาญาหรือไม่ และบทลงโทษที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ สำหรับคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะยังคงใช้บังคับต่อไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษที่บัญญัติในมาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หากเป็นกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดตามมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ผู้ถูกกล่าวหาจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งถือเป็นโทษประหารทางการเมือง เนื่องจากผู้นั้นไม่สามารถดำรงตำแหน่งใดๆ ในทางการเมืองตลอดชีวิต

เหตุที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเรื่องคุณสมบัติการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ นั้น เนื่องจากในอดีตเคยมีนักการเมืองที่ถูกถอดถอนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งผลของการถอดถอนดังกล่าวได้บัญญัติห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยกำหนดระยะเวลาไว้ด้วย รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จึงบัญญัติรองรับกรณีดังกล่าวไว้ แต่ไม่ได้บัญญัติห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ใช้วิธีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แทน และนำกรณีดังกล่าวมาเป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอีกด้วย

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ในกรณีจึงใจไม่ยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สิน รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จะมีบทลงโทษโดยบัญญัติห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองด้วย ซึ่งหากไม่นำกรณีดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จะบัญญัติรองรับในกรณีที่บุคคลใดจะมาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองได้นั้น จะต้องไม่เป็นบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น ในประเด็นการดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระนั้น ก็จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งก็ต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการในองค์กรอิสระเช่นกัน

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สอบถามว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ไม่ยื่นบัญชีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน หากศาลพิพากษาว่าจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จะสามารถไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจได้อีกหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่บุคคลใดถูกลงโทษโดยห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น จะไม่ครอบคลุมไปถึงการที่บุคคลดังกล่าวจะไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการของรัฐวิสาหกิจแต่อย่างใด

นายณรงค์ ทับทิมไสย์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาตามกฎหมายเดิมแล้วเห็นว่า หากบุคคลที่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจคนใดถูกศาลสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะมีบทบัญญัติกำหนดห้ามมิให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจอื่นตลอดไป โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๒๓๕ วรรคแปด ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ที่บัญญัติให้ใช้บังคับกับกรณีบุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ที่ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยให้นำมาตรา ๒๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น หมายความว่า ต้องนำมาตรา ๒๓๕ มาใช้บังคับทั้งมาตรา ซึ่งในกรณีดังกล่าวจะมีความเชื่อมโยงกับการบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย โดยอาจจะบัญญัติผ่อนปรนในกรณีผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วไม่ยื่นโดยขาดเจตนาทุจริต ซึ่งในกรณีดังกล่าวจะไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา กล่าวว่า ในร่างมาตรา ๓๐/๑ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญญัติให้อำนาจศาลพิจารณาลับหลังจำเลยนั้น เห็นว่าไม่ควรเปิดโอกาสให้ศาลสามารถพิจารณาลับหลังจำเลยได้ตลอดกระบวนการพิจารณาคดี แต่ควรบัญญัติให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งควรให้จำเลยมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลอย่างน้อยหนึ่งครั้ง นอกจากนี้ การบัญญัติให้ศาลสามารถพิจารณาลับหลังจำเลยได้นั้น อาจทำให้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ได้ว่าเป็นการนำหลักการพิจารณาคดีแพ่งมาใช้กับคดีอาญา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากเกิดกรณีที่จำเลยไม่มาศาลเลย จะมีกระบวนการพิจารณาคดีอย่างไร

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า หากเกิดกรณีที่จำเลยไม่มาศาลเลย ศาลก็จะออกหมายจับจำเลยไว้ และจำหน่ายคดีชั่วคราว ซึ่งในระหว่างจำหน่ายคดีชั่วคราว ควรมีกระบวนการที่มีลักษณะเป็นการบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาศาลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจำหน่ายคดีชั่วคราวดังกล่าว ไม่สามารถแก้ไขปัญหากระบวนการยุติธรรมได้ ซึ่งการบัญญัติตามร่างมาตรา ๓๐/๑ ไม่เป็นการปิดช่องไม่ให้จำเลยต่อสู้คดีแต่อย่างใด เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาจำเลยสามารถแต่งตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีได้อยู่แล้ว ดังนั้น การที่จำเลยไม่มาศาลก็จะถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาต่อหน้าจำเลยโดยตัวของจำเลยเอง

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา กล่าวว่า ในคดีอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลงโทษทางอาญาแก่จำเลย หากไม่มีตัวจำเลยอยู่ในอำนาจศาล การพิจารณาคดีอาญาก็ไม่มีความหมาย โดยเฉพาะการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน ในทางปฏิบัติศาลสามารถดำเนินคดีทางแพ่งได้อยู่แล้ว โดยขอให้ยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตตกเป็นของแผ่นดินโดยสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาลับหลังจำเลยได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีดังกล่าว หากไม่มีการพิสูจน์ในฐานความผิดทางอาญาเสียก่อน จะเป็นการยากที่จะพิพากษาขอให้ศาลยึดทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงกระบวนการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป โดยปกติศาลก็พิจารณาลับหลังจำเลยเช่นกัน เนื่องจากเป็นการสมควรใจของจำเลยเองที่จะไม่มาศาล ซึ่งจำเลยมักใช้วิธีการแต่งตั้งทนายเพื่อต่อสู้คดีแทนตน และหากจำเลยไม่มีทนายความก็เป็นหน้าที่ของศาลที่จะตั้งทนายความให้แก่จำเลย

นายไพโรจน์ โปเล็ม ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ชี้แจงว่า ในคดีอาญาหากจำเลยได้รับประกันตัว จำเลยก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามสัญญาประกันตัว กล่าวคือ จำเลยต้องมารายงานตัวต่อศาลตาม ระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งเท่ากับว่าจำเลยมาศาลในระหว่างการพิจารณานั้นเอง สำหรับคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นอาจมีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดก็มักจะหลบหนีไปอยู่ต่างประเทศเพื่อขอลี้ภัยทางการเมือง ซึ่งกรณีดังกล่าวจะถูกปฏิเสธการส่ง ผู้ร้ายข้ามแดน ดังนั้น หากเปิดโอกาสให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาศาล อาจทำให้นานาประเทศไม่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรมของศาลไทย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น จะเริ่มต้นคดีมาจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้ผ่านกระบวนการไต่สวนและชี้มูลความผิดมาแล้ว ถือได้ว่าเป็นการกลั่นกรอง เกี่ยวข้องพยานหลักฐานมาแล้วพอสมควรว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง ดังนั้น หากศาลแจ้ง ให้จำเลยมาศาล แต่จำเลยไม่มาศาลก็ควรให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปได้ เพื่อให้ความผิดทาง อาญายุติ และนำไปสู่การยึดทรัพย์สินของจำเลยให้ตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

นายอริคม อินทุพุติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นหลักการใหม่ที่ บัญญัติให้อำนาจศาลสามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ แม้จะไม่มีตัวจำเลยอยู่ในอำนาจศาล อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๐/๑ ในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลก็ต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สอบถามว่า เหตุใดคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงตัดความในร่างมาตรา ๑๑ ร่างมาตรา ๑๒ และร่างมาตรา ๑๓ ออกทั้งหมด

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เหตุที่ตัดความในร่างมาตรา ๑๑ ร่างมาตรา ๑๒ และร่างมาตรา ๑๓ ออก เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องระหว่างองค์กรที่มีความเห็นแตกต่างกัน คือคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุด ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้น จึงต้องนำหลักการดังกล่าว ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และ กล่าวขอบคุณผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้มาประชุมร่วมกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้

ต่อจากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้หารือในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยประธานกรรมการสอบถามว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย ควรจะบัญญัติไว้ใน ร่างมาตรา ๓๐/๑ หรือไม่

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรยืนยันหลักการที่ บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๐/๑ โดยให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองลับหลังจำเลยได้ เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันนั้น ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวกับการที่จำเลยจะอ้างเหตุขอลี้ภัยทางการเมืองได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า เมื่อเกิดกรณีที่จำเลยหลบหนีไปต่างประเทศ โดยอ้างว่าเป็นการลี้ภัยทางการเมือง จะมีวิธีการบัญญัติอย่างไรที่จะทำให้ระบบกระบวนการพิจารณาคดีของ ศาลไทยเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และเห็นว่าหากเป็นกรณีที่เป็นการลี้ภัยทางการเมืองควรให้ศาล จำหน่ายคดีไว้ชั่วคราวก่อน น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการบัญญัติในลักษณะที่ให้ศาลสามารถจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว วิธีการดังกล่าวจะเป็นการเปิดช่องทางให้จำเลยอ้างเหตุลี้ภัยทางการเมืองได้ง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบทำให้กระบวนการพิจารณาคดีต้องหยุดชะงักลง ประกอบกับความผิดที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนั้น เป็นเพียงเหตุที่ผู้กระทำความผิดอ้างขอลี้ภัยทางการเมืองเพื่อไม่ให้ประเทศที่จำเลยหลบหนีไปอาศัยต้องส่งตัวมาลงโทษยังประเทศไทยเท่านั้น แต่มิได้หมายความว่า การกระทำผิดดังกล่าวจะไม่ต้องถูกลงโทษแต่อย่างใด

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ กรรมการ กล่าวว่า ในปัจจุบันหลายประเทศที่ไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนกลับประเทศไทยอ้างเหตุว่าประเทศไทยยังมีโทษประหารชีวิตบัญญัติอยู่ในกฎหมาย การที่จะได้ตัวจำเลยมาพิจารณาคดีในศาลไทยจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น หลักการที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๐/๑ จึงเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมกับการเอาผิดทางอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้ศาลสามารถพิจารณาลับหลังจำเลยได้

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า การกำหนดให้จำเลยมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลนั้น เป็นหลักการในเชิงทฤษฎีของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ศาลอธิบายคำฟ้องเพื่อให้จำเลยมีความเข้าใจในข้อหาที่ถูกฟ้อง และเป็นหลักประกันแก่ศาลว่า ผู้ถูกฟ้องเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องจริง ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๑ โดยบัญญัติในลักษณะที่เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจว่าจะดำเนินการพิจารณาลับหลังจำเลยหรือไม่ก็ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของต่างประเทศในบางประเทศก็มีการพิจารณาลับหลังจำเลยเช่นกัน แต่จะเปิดโอกาสให้จำเลยสามารถสืบพยานหลักฐานได้ในภายหลัง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการบัญญัติความในร่างมาตรา ๓๐/๒ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาลับหลังจำเลย ควรมีการบัญญัติถึงขั้นตอนระยะเวลาไว้ด้วยว่า หากล่วงเลยระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายก็ให้ศาลสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาลับหลังจำเลยได้

ประธานกรรมการเสนอให้นำหลักการในร่างมาตรา ๑๑/๑ มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๐ และให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ “เมื่อไม่มาศาลตามหมายเรียก ให้ศาลออกหมายจับ และให้หน่วยงานดำเนินการจับกุมให้ได้ตัวมา เมื่อครบถ้วนหนึ่งเดือนแล้วยังไม่ได้ตัวมา ให้ดำเนินคดีต่อไปได้ และนับแต่วันที่อัยการยื่นฟ้องคดีให้อายุความในการดำเนินคดีและการรับโทษตามกฎหมายอาญาสะดุดหยุดอยู่จนกว่าศาลจะตัดสิน” เหตุที่บัญญัติ คำว่า “อายุความสะดุดหยุดอยู่” ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากคำว่า “อายุความสะดุดหยุดลง” เนื่องจากคำว่า “อายุความสะดุดหยุดอยู่” สามารถนับอายุความต่อจากอายุความที่ล่วงพ้นมาแล้วได้ จึงนับอายุความต่อไปได้ ส่วนคำว่า “อายุความสะดุดหยุดลง” นั้น เมื่อมีเหตุทำให้อายุความสะดุดหยุดลง จะต้องเริ่มนับอายุความเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดระยะเวลาไว้หนึ่งเดือนนั้น เป็นการกำหนดระยะเวลาที่สั้นเกินไปในการที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขระยะเวลาที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาจากหนึ่งเดือนเป็นสามเดือน

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การแก้ไขโดยขยายระยะเวลาในการจัดการให้ได้ตัวจำเลยเป็นสามเดือน อาจส่งผลทำให้คดีขาดอายุความได้ในกรณีที่คดีดังกล่าวมีอายุความในการฟ้องคดีเหลือไม่ถึงสามเดือน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีการกำหนดระยะเวลาสามเดือน เป็นการกำหนดระยะเวลา หลังจากที่ได้ศาลประทับฟ้องแล้วซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดี ไม่มีผลต่ออายุความในการฟ้องคดีแต่อย่างใด เนื่องจากร่างมาตรา ๑๑/๑ กำหนดให้ฟ้องจำเลยต่อศาลได้แม้ไม่มีตัวจำเลยมาแสดงต่อศาล

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากการชี้แจงของผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมแล้ว เห็นว่าไม่มี ความประสงค์ที่จะให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นมาพิจารณาใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้น พิจารณาใหม่ จึงควรตัดความในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๓๐/๒ ออกทั้งวรรค เนื่องจากการรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นมาพิจารณาใหม่นั้น ควรกระทำได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้นตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การรื้อฟื้นคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะไม่หมายความรวมถึงการรื้อฟื้นคดีอาญาทั่วไป ดังนั้น จึงต้องบัญญัติไว้เป็น การเฉพาะในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม หลักในการยื่นคำร้องขอรื้อฟื้น คดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะใช้หลักการเดียวกันกับการ รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ในคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ จะต้องปรากฏว่ามีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจ ทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จึงจะสามารถรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ต้องให้จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อ ขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ด้วยตัวเอง

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับความคืบหน้าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ การรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงิน แผ่นดิน คำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. และประเด็นข้อหารือของหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันนี้มีความคืบหน้า อย่างไรบ้าง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติให้รอการพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ก่อน

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการประชุมวันนี้คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. จำนวน ๑๓ มาตรา โดยในจำนวน ๑๓ มาตรานั้นที่ประชุมได้มีมติให้รอการพิจารณาจำนวน ๖ มาตรา ทั้งนี้ กรรมการวิสามัญ ส่วนใหญ่ไม่ติดใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยกรรมการวิสามัญส่วนหนึ่งเห็นว่า ควรใช้ชื่ออื่นแทน “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” แต่ที่ประชุมยังไม่สามารถหาชื่อที่เหมาะสมได้จึงให้รอการพิจารณา ไว้ก่อนในส่วนของกรรมการวิสามัญที่เป็นผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการเสนอ ขอแก้ไขร่างมาตราที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย

เรื่องการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินนั้น นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยด้วย เพราะอาจทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และอาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งและการเบี่ยงเบนประเด็นได้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ได้แจ้งไปยังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแล้วว่าไม่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยในกลุ่ม ๒ ถึงกลุ่ม ๖ ยกเว้นกลุ่ม ๑ ซึ่งเป็นกลุ่มขององค์กรตรวจสอบ ในส่วนของรายชื่อกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประจำกลุ่มย่อยมีดังนี้

กลุ่ม ๑ นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย นายประพันธ์ นัยโกวิท นายเอียรชัย ณ นคร และนายภัทร คำพิทักษ์

กลุ่ม ๒ นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ และนายชาติชาย ณ เชียงใหม่

กลุ่ม ๓ นายอมร วาณิชวิวัฒน์ และนางจุรี วิจิตรวาทการ

กลุ่ม ๔ นายศุภชัย ยาวะประภาษ

กลุ่ม ๕ นายนรชิต สิงหเสนี และนางกัระณา สุมาวงศ์

กลุ่ม ๖ นายสุพจน์ ไช้มุกด์ และพลตรี วีระ โรจนนาค

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ชี้แจงว่า ในวันพรุ่งนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีการประชุม ณ ห้องออกคิด ๑ โรงแรมรามาร์คเด้นส์ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินจะมีการถ่ายทอดสดผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาด้วย

ต่อจากนั้น นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาคำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญยกขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกร่างคำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ต่อไป

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า คำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญยกขึ้นนั้น จะมีการกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. และเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพื่อประโยชน์อย่างใดซึ่งสอดคล้องกับความในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความในวรรคสามของคำปรารภจำเป็นจะต้องกำหนดเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) แล้วเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ โดยแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายในส่วน of คำปรารภนั้น

จะมีการกำหนดเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การอ้างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้น ซึ่งจะมีการกำหนดไว้เป็นวรรคสองของคำปรารภ ส่วนที่สอง การระบุเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งจะมีการกำหนดไว้เป็นวรรคสามของคำปรารภ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญควรรักษาสำเนามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมาให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญประกอบการพิจารณาด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ความในวรรคสามของคำปรารภจะเป็นกรอบในการตีความกฎหมายของศาล

นายอิทธิพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ กล่าวว่า ในคำปรารภควรระบุเฉพาะมาตราที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่านั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ที่ประชุมนำคำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. และมติคณะรัฐมนตรีกลับไปพิจารณาก่อนแล้วจึงค่อยกลับมาพิจารณาคำปรารภร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. อีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคราวต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีหนังสือมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อสอบถามว่าระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จเป็นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการชุดนี้หรือไม่ และหากคณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว การประชุมร่วมกันของคณะกรรมการปฏิรูปทุกห้าปีจะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เป็นระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ให้แล้วเสร็จเท่านั้นไม่ใช่วาระการดำรงตำแหน่ง หากคณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไม่แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญคณะกรรมการดังกล่าวก็ต้องอยู่ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ ส่วนคณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ กรณีเช่นนี้คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่แทน หรือจะให้คณะกรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ดำเนินการแล้วเสร็จวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการก็จะสิ้นสุดลง ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการตามความในมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ต้องเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปทุกห้าปีด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความประสงค์จะขอเจตนารมณ์ในมาตรา ๒๓๒ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ในประเด็นการรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๒๓๒ (๒) ของรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้ว คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ควรตีความจากถ้อยคำในมาตรา ๒๓๒ (๒) เอง

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐได้มีหนังสือหรือมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับประเด็นการมอบหมายงานของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบหมาย งานให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามที่เคยรับผิดชอบอยู่เดิมแล้ว ทั้งนี้ หนังสือหรือของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐได้ส่งมายัง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้มอบหมายงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรมีหนังสือตอบกลับไปยังสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการ มอบหมายงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมออกคิด ๑ โรงแรมรามารการ์เด้นส์ หลักสี่ กรุงเทพมหานคร

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

นายณฤพณ์ ฐลีจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
 นิติกรชำนาญการ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมมาธิการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์